

Met zo'n tweehonderdvijftig piek per maand zijn grafici de beter betaalde werknemers in China. Wat meer binnenhalen door overwerk loont niet, want overwerk gebeurt met gesloten beurzen. En elk jaar is het stressen in februari. Dan beslist de baas over het lot van zijn werknemers. Je gaat naar huis met een bonus... of met een boete van je eigen baas. Bericht uit een land waar een vaste baan een onbekend begrip is.

Bericht uit de Chinese grafische industrie

Elk jaar spitsroeden lopen bij de baas

Standplaats Hangzhou

Hangzhou is de stad in het oosten van China waar Miguel Delcourt, student aan de Tilburgse opleiding Grafisch Management, zijn stage doorbrengt. Hij doet dat bij een bedrijf dat kleinformatig offsetpersen assembleert en levert aan drukkerijen. Vanuit Hangzhou zal hij de Pers-lezers de komende maanden op de hoogte houden van het wel en wee van grafisch China.

Miguel Delcourt bericht vanuit China.

Voor de buitenlander die net in China is neergestreken is het van de hoogtenpunten van de dag. Om klokslag half twaalf openen de bedrijven de deuren en stromen werknemers naar buiten om een hap voor de lunch te bemachtigen. Die zit niet zoals bij ons in broodtrommeltjes, maar wordt in de snackbar verorberd. Dat de Chinezen met zijn allen bijna een kwart van de wereldbevolking vormen, word je een beetje gewaar op dit tijdstip. Binnen een paar minuten is het een enorme chaos op straat. Iedereen heeft er flink de pas in om een hap in de wacht te slepen. Het duwen en trekken bij de snackbars is een ware volkssport. De lunch is voor Chinese werknemers de enige onderbreking van de werkdag, die in vrijwel alle bedrijven duurt van 8.00 tot 17.00 uur. De basiswerkweek bedraagt vijfenhalve dag. Om de week wordt de hele zaterdag gewerkt. En veel werknemers maken een zesdaagse werkweek door elke zaterdag te werken.

Goedkope werknemers
Azië zit economisch in een dip, dus ook voor Chinese werknemers hangt de vlag er op dit moment

Het enige extraatje dat Chinese werknemers kunnen binnenhalen is een bonus voor goed presteren. Wie beneden de maat heeft gepresteerd kan met een boete worden bestraft.

is een bonus voor goed presteren. Aan het einde van het Chinese jaar - dan is het februari - worden werknemers bij de baas op het matje geroepen. Werknemers die goed hebben gepresteerd kunnen rekenen op een bonus die een maandloon te boven kan gaan. Wie beneden de maat heeft gepresteerd kan met een boete worden bestraft. Toch draagt dit systeem van bonussen en boetes niet echt bij aan het bevorderen van de prestaties. Want de bonus is een onderdeel van het bestaande salaris. Een treetje hoger op de salarisladder of bevordering naar een hogere functie is er niet bij.

Vaste baan bestaat niet

De prestaties worden afgemeten aan de afspraken die vastliggen in het arbeidscontract. En dat wordt elk jaar opnieuw gemaakt. Aan het begin van het jaar spreekt de werknemer met zijn baas af aan welke eisen hij moet voldoen. Daar wordt hij aan het eind van het jaar op afgerekend. Voor de baas heeft dit systeem als voordeel dat hij de omvang van de productie en de personeelsbehoefte vrij exact kan plannen.

Zo'n contract is telkens een jaar geldig. Van een echt vaste aanstelling is dus geen sprake. De baas moet zich bij ontslag in theorie houden aan een opzegtermijn van drie maanden, maar daar komt in de praktijk niet veel van terecht. Een vuist maken kunnen werk-

900 RMB, oftewel tussen de 100 en 225 gulden (1 RMB is f 0,25). Grafici komen maandelijks thuis met 750 tot 1.200 RMB, oftewel 180 tot 300 gulden. Mogelijkheden om wat extraatjes bij elkaar te sprokkelen zijn beperkt. Overwerk wordt niet betaald. Als de standaard werktijd uitloopt, gebeurt dat met gesloten beurzen. Overwerk is 'vrijwillig'. 'Vrijwilligers' worden overigens wel door de baas aangewezen en weigeren is hoogst ongebruikelijk. Want de baas tegenspreken doet je niet in China. Het enige extraatje dat Chinese werknemers kunnen binnenhalen

Nog even een potje badminton, na de dagelijkse run op de snackbar om klokslag half twaalf.

niet zo goed bij. Vooral de beter geschoolden hebben een probleem op de arbeidsmarkt. Een baan op niveau vinden is heel moeilijk. Veel werkgevers nemen liever een paar goedkope, laag geschoolde werknemers aan, dan één hooggeschoolde. Dat is goedkope. Bedrijven die in de groei zitten, hebben na een paar jaar daardoor vaak heel veel werknemers in dienst. Het kennisniveau in dergelijke

bedrijven laat vaak te wensen over en de bedrijfsleiding verliest het overzicht. Het is een van de voornaamste redenen voor faillissementen in China.

Bonus... of boete

Grafische werknemers hebben een relatief goede positie op de arbeidsmarkt. Vrijwel altijd wordt in grafische functies ervaring verlangd om de apparatuur te kunnen bedienen. Ervaren grafische werknemers verdienen beter dan de doorsnee productiemedewerkers. In de grote steden ligt het gemiddelde maandloon tussen de 400 en

Woning verraaft burgerlijke staat

Of een Chinees getrouwd is of een vrijgezellenbestaan leidt, kun je aan zijn woning zien. Een vrijgezelle werknemer woont meestal in een tweekamerflat, die hij nooit voor zichzelf heeft. Kleine tweekamersflats herbergen twee of drie man, de grotere tweekamerflats vijf tot acht man.

Een televisie behoort tot de standaarduitrusting, evenals een gaspuit, een wc en een keuken. Warm stromend water kom je er niet tegen. Vloerbedekking is een luxe die je evenmin ziet. Dergelijke flats zijn vaak eigendom van de werkgever van de bewoners. De behuizing is weliswaar sober, maar de vrijgezelle werknemer is vaak verzekerd van onderdak. Aan aankleding van hun woning geven vrijgezellen niets uit. Geld wordt opzij gezet om na het huwelijk een woning te kunnen kopen.

Getrouwen komen niet in aanmerking voor een woning van de baas. Die moeten ze zelf zien te vinden. De meeste getrouwde stellen wonen in een flat die ze zelf hebben gekocht. Aan de 'luxe' van dergelijke woningen, zoals een douche, kun je zien dat het de woning van een getrouwd stel betreft.

Grafische werknemers hebben een relatief goede positie op de arbeidsmarkt.

nemers niet. Dat komt doordat verboden nauwelijks iets in de melk te brokkelen hebben. Werknemers zijn er in overvloed, banen niet. Bovendien houden de bonden er een merkwaardige taakopvatting op na. Het zijn een soort gezelligheidsverenigingen, die de jaarlijkse uitstapjes voor het personeel organiseren.

Hoezo. ARBO?

Je kunt veel zeggen van Chinezen, maar beslist niet dat het koukleumen zijn. Verwarming kom je alleen tegen in het noorden, dat wil zeggen ten noorden van de rivier de Changjiang. Niet dat het zuidelijk van de rivier nooit koud is. Maar de rivier is gewoon de scheidslijn tussen het verwarmde en onverwarmde China. De Zuid-Chinees weet niet beter en heeft

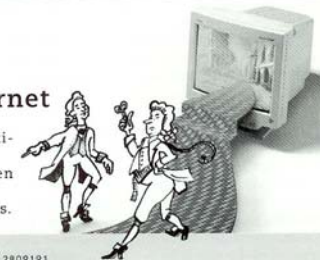
zomer en winter de ramen open. Kom dus in China niet aan met verhalen over ARBO, want dat woord bestaat hier niet. Zo kom je in drukkerijen geen zeep tegen. Het enige schoonmaakmiddel dat naast de wasmiddelen wordt gebruikt is dieselolie. Om de handen te 'wassen' gebruiken drukkers zaagsel. Dat werkt overigens prima.

Miguel Delcourt

Een virtueel tastbare training

Er zal u tijdens deze training geen onzin **Inside Internet**

op de mouw worden gespeld over de sprookjesachtige multimediale mogelijkheden van internet. Voor informatie over deze, en andere 'happy endings' belt of schrijft u naar onderstaand adres.

KANAALWEG 19-G, 3526 KL UTRECHT, TELEFOON (030) 2809191
FAX (030) 2809102, WWW.NEROC.NL/TRAINING, TRAINING@NEROC.NL